

בעד גולדה, נגד גולדה

בכל חמש שנות קיומו בכנסת לא היינו במצב כה עדין כמו עכשיו. מצד אחד, אנחנו תומכים בממשלה בעניין הנכונות לקבל את יוזמת-השלום האמריקאית. הצבענו בעדה בעניין זה, כדי לצמצם ולבודד את האופוזיציה הסיפוחיסטית.

מצד שני, איננו יכולים לתמוך ב-טכסיסי הממשלה סביב הפסקת-האש ושיחות-יארינג. הדבר מוביל את יכולתנו להצביע בעד הממשלה גם בעניינים מדיניים. אנחנו רוצים לדחוף אותה לכיוון ברור וחד-משמעי.

ומצד שלישי — היינו ונשארו אופוזיציה קיצונית למימסד ולממשלה, ב-מדיניות הפנימית, הסוציאלית ועוד. כך, לפני כל הצבעה, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו מחדש: איך להצביע הפעם?

★ ★ ★

בשבוע שעבר ישבה הכנסת במשך יום שלם, בישיבת-פגרה לפי בקשת הממשלה. הצבענו עשרות פעמים. איך? בבוקר נדונו חוקי-המיסוי החדשים, ותקציב-הביטחון החדש. הצבענו נגד ה-מיסים, ואמרנו עליהם דברים חריפים. מניענו מן ההצבעה על תקציב-הביטחון, מתוך התנגדות לצעדיה האחרונים של הממשלה, ובעיקר עיכוב שיחות-יארינג. אחר-הצהריים הובאו לדיון חילופי-הגברי שחלו בממשלה בעיקבות פינוי תיקי גח"ל ומות משה חיים פירא. היתה זאת הזדמנות לנאום מדיני מקיף על המצב (ראה מיסגרת). גם כאן נמנענו מהצבעה, כדי להביע את מורת-רוחנו על טכסיסי הממשלה.

★ ★ ★

מצב זה יוצר לנו מעמד מיוחד בכנסת.

באופוזיציה האנטי-סיפוחיסטית אנו נבדלים מאוד מר"ח וממק"י. רק"ח מודרכת באופן בלעדי על-ידי הקו של מוסקבה, והיא חוזרת עליו ללא סטייה. מק"י של סנה, בבריתתה הקדחתנית מן העבר שלו/שלה, מוזקלת נגד "תכ"י תיב אמריקאי-סובייטי" ונגד "התבוס" תנים" המחייבים את תוכנית-רוג'רס. היא נמצאת עכשיו מימין למפ"ם ולי-אגף-השלום של מע"י, אי-שם בין אבן לדיין.

מובן שאנו מתייצבים בברור נגד ה-אופוזיציה הימנית, המורכבת מגח"ל, המרכז החופשי ורוב ע"מ. אנו אומרים להם את הדברים ששותפיהם מאתמול בקואליציה אינם מעזים להגיד להם. בעיני המימסד הדתי נשארו, כמובן, אויב מושבע.

לגבי המערך אנחנו נמצאים במצב מוזר. חלק מאנשיו רואה בנו — בגלוי או בחשאי — נושאי הדברים שהם עצי-מס היו רוצים לאמרו בעניין השלום, אך אינם יכולים לאמרו מסיבות מפי-לגתיות או ממלכתיות. החלק השני, ה-סיפוחיסטי, רואה בנו אויב ממדרגה ראשונה.

מצבנו נשאר מיוחד, וכמו תמיד ברור שאין תחליף לסעה זו, שהמשקל ה-סגולי של עמדתה עולה בהרבה על מיספר חבריה.

אורי אבנרי

אורי אבנרי: אני תמה גם על מעשים מסויימים אחרים שעושה הממשלה ברגע זה, שקשה ליישב אותם עם נכונות רצינית לנהל את שיחות יארינג בכיוון של השגת הסדר-שלום.

אני מתכוון, למשל, לפעולות התיישבותיות בפיתחת רפיה, ו-במקומות אחרים בשטחים המוחזקים, מחוץ לגבולות ישראל — דבר המהווה לא רק חבלה בשייחית השלום, אלא גם ביוזבוז כפי-פיע עצומים לריק.

יכול כל אדם לחשוב מה שהוא רוצה לחשוב על סיכומי שיחות יארינג וסיכומי שיחותינו עם ארצות-הברית, אבל ברור לי-גמרי לכל בר-דעת שמקומות שבהם מבוי-בויים עכשיו מיליונים להקמת ישובים, לא יישארו מחר בידי מדינת ישראל.

מרדכי סורקיס: יישארו! יישארו! הכל יישארו!

אורי אבנרי: מתוך דבקות בתפיסות של אתמול, באשליות של אתמול ובחלומות של אתמול, ואי-הנכונות להסיק מסקנות מהמצב החדש, מבזבזים עתה מיליונים של לירות בזמן שמטילים מסים על מוצרי צריכה חיוניים להמונים, ומייקרים את מחיר החלב לילדים.

אינני מבין גם את התכונה החופה לה-פקיע קרקעות באזור ירושלים.

כולנו מקרים שירושלים תישאר מאוחדת בהסדר-השלום שיושג. אבל ברור לכל בר-דעת שיחולו שינויים מהותיים בסטטוס של ירושלים, כפי שהוא קיים היום.

אם כן, מה הטעם לבזבז עכשיו מיליונים על מעשים שאין להם שחר, שלא יעמדו בהסדר שיושג, שלא זו בלבד שיגרמו לכיזבוז של מיליונים, אלא שהם גם מחבלים בשיחות שאנחנו רוצים לנהל אר-תן מתוך רצון מוב ומתוך שאיפה כנה להשגת שלום?

„נישאר בחיים גם אם משה דיין יחליט לפרוש...“

„אם נפר את הפסקת-האש, נעמוד בעימות מאסיבי עם כוחות היבשה. הים והאוויר של בריה"מ...“

„אצל גולדה יש מלחמה בין הלב הדבק בשטחים ובין השכל הדוחף לשלום...“

להלן נאומו של אורי אבנרי על חילופי הגברי בממשלה: **אורי אבנרי:** גח"ל נטשה את הממשלה — ועל זה בירכנו. אבל נותרו בממשלה גחלים בוערים, העלולים להבעיר את האש מחדש, ומפני זה אנחנו מזהירים. יש גופים — כממשלה ומחוצה לה — המתפרנסים עתה מנסיונות לזרוע בציבור פאניקה, מבוכה ולחומה, לא יוכלו להזיז את צה"ל מהתעלה. ביים, כדי לשתק את השכל הישר.

מה הם אומרים לציבור? הם אומרים: הוות הטילים הסובייטיים לעבר התעלה היא אסון למדינה. מהי האמת? פרשת הטילים היא חמורה, בלי כל ספק, אך יש תשובה לכל אתגר ומענה לכל סכנה. איזון הכוחות אפשר להשיג על-ידי הוות הטילים אחרה. אבל אפשר להשיג את אותה מטרה על-ידי הגברת כוחנו שלנו, קליטת כלי-נשק חדשים, העמקת הביצורים שלנו ויצירת הבטחון הגמור, שעם חלילה תחודש הלוחמה, לא יוכלו להזיז את צה"ל מהתעלה. **אני יודע שזה נעשה. העלמת האמת הזאת מן הציבור על-ידי זורעי הפאניקה למיניהם, מטילה על כבד מאוד על כנותם ועל כוונותיהם.** אל נהפוך את הטילים לשדים שאי-אפשר לעמוד בפניהם, ואת הוותם למטרה בפני עצמה. המטרה היא יצירת מצב שבו לא יהיה כדאי לחדש את הלוחמה, ושבו יהיה כדאי והכרחי להמשיך בהפסקת האש — עד להשגת הי-שלום. וזהי המטרה!

מי היה זקוק להפסקת-האש?

כבוד היושב-ראש, נוצר ריב ילדותי סביב השאלה: מי היה זקוק יותר להפסקת-האש, המצרים או אנחנו. **אני אומר:** היו זקוקות לכך האמהות, שלהם ושלנו. לא עשינו טובה לאיש, כשהסכמנו להפסקת-האש. עשינו טובה לעצמנו. כשם שנאצר עשה טובה לעמו שלו, כשהפסיק את האש לפני שהצבא הסובייטי הפך לגורם מרכזי במצרים.

איוו מטרה משרת הדבר, גברתי ראש-הממשלה, כשאת משפילה את כבוד המצרים, ואומרת להם שרק הם היו זקוקים להפסקת-האש והתחננו לה? **את מה זה משרת? האם את רוצה לדרבן אותם לחדש את האש?**

האלטרנטיבה: מצדה שנייה

ברגע זה יש הדורשים שאנחנו נחדש את הקרבות ונשמיד את הטילים בעצמנו. **אני מניח שיש כוחנו לעשות זאת, כשנרצה בכך.** אך מה המחיר? סיום הפסקת-האש על-ידינו ימחוק במכה אחת את האהדה העצומה שזכינו לה בעולם עם קבלת יוזמת רוג'רס. **השוב מזה:** סיום הפסקת האש על-ידינו יביא, כלי שמוץ של ספק, לעימות מאסיבי עם הצבא הסובייטי. לא עם כמה טילים ולא עם כמה מייסום; אלא עם כוח המחץ המרכזי של ברית-המועצות באוויר, ביבשה, בים, ואולי בחלל. אותו עימות שיצחק רבין הזהיר מפניו הי-שבוע בטלביזיה, בלשון רמוזים.

גרוע עוד יותר: סיום הפסקת-האש יגרום למשבר חסרת-קדים ביחסינו עם ארצות-הברית, וסתירת מקורות הנשק והכסף שהיוו נחוצים לנו פי אלף, כשנעמוד בעימות עם הצבא הסובייטי. **גיבורי ארץ-ישראל השלמה — זהם גיבורים גדולים — מוכנים להכי-ריו מלחמה על הערבים, על ברית-המועצות, על ארצות-הברית, כולם יחד, בעת ובעונה אחת.** הם מוכנים לצאת למלחמה שתרשום פרק מפואר נוסף בהיסטוריה העברית, הפרק של מצדה השנייה. אני נותר על הפרק המפואר הזה.

פשיטת הרגל של החבילה

על הצד הכלכלי של המיסים החד-שים, אמרו: **אורי אבנרי:** כבוד היושב-ראש, יש כאן פשיטת-רגל מוחלטת של עיסקת-הח-בילה, פשיטת-רגל מוחלטת של מדיניות הי-ממשלה, פשיטת-רגל המגיעה עד כדי מעי-לה באמון הציבור. **הממשלה איבדה כל שליטה על המחירים. יש מירוץ מטורף לי-העלאת מחירים, עם קשר ובלי**

קשר להעלאת המיסים הצפויה. כל מי שנכנס לחנות, כל מי ששואל עקרות-בית, יכול להיווכח בתדהמה היום-יומית המשתלשלת על הציבור, כשמדי יום ביומו עולים מחירים. הממשלה עומדת מול תופעה זו כמעט באדישות, והודאי באולת-די. **האליבי המשונה, כאילו משתלמים מעני-קים למעוטי-יכולת — האם זה עומד במיב-חן של ביקורת? מחירים עולים בעשרים אחוזים ויותר, ואילו הזקנים, המקבלים כמה לירות לחודש, השאירים המקבלים קיצבות-סעד — הקצבותיהם אינן עולות כלל. המחירים החדשים פירושים חרפת-רעב ממש, פשטו כמשמעו, לשכבה מסויימת בציבור, וסף של חרפת רעב לשכבה אחרת!** **האם הכנסת, כשהיא רנה בחור-קים אלה, יכולה להתפטר מאחי-**

ספיר